

"Hospice" (lot. "hospitum")- guesthouse (svečių namai)

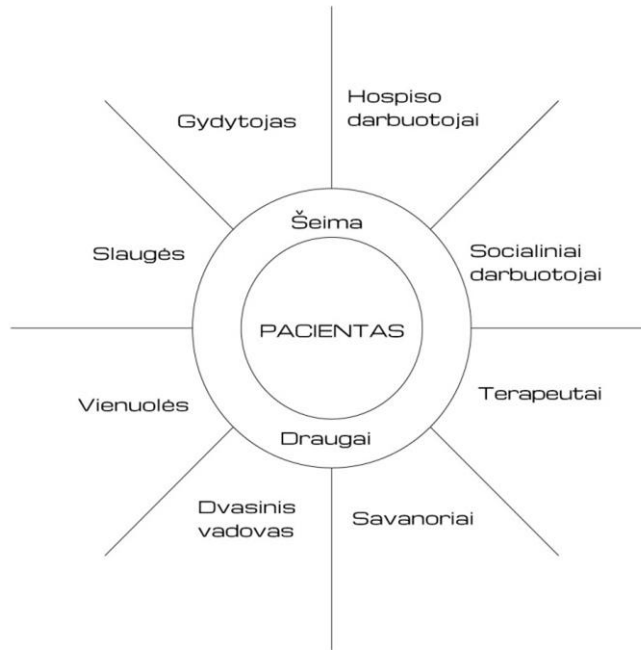
Anksčiau taip buvo vadinama vieta nakvynei- kelionės stotelė sergantiems ir pavargusiems keliautojams, grįžtantiems iš piligriminių žygių ar kitų sunkių kelionių. Viduramžiais hospisų buvo galima rasti įvairiose vienuolynų ligoninėse (1/4 jų buvo hospisai).

"Hospice"- tai slaugos namai, kuriuose slaugomi nepagydomi arba labai sunkiai sergantys pacientai ir suteikiama profesionali medicininė, psichologinė, socialinė ir dvasinė parama. Šios įstaigos tikslas- ligonio gyvenimo pilnatvė iki galo, saugumo jausmas, meilė ir orus pasitraukimas. Lietuvoje Hospiso idėja yra dar labai nauja, todėl veikia tik vieni tokie namai Rasų gatvėje, Vilniuje. Tuo tarpu pasaulyje tokios įstaigos, pradėjusios naują paliatyvios medicinos tarpsnį, veikia jau daugiau nei 40 metų.

Hospisai dažniausiai yra pritaikomi konkrečiai ligonių amžiaus grupei. Vieni yra skirti vyresniojo amžiaus ligoniams, kiti- vidutinio, treči- vaikams. Džiugu, kad Lietuvoje veikia bent vienas hospisas, tačiau vis dar išlieka problema, kad neturime vaikų, sergančių nepagydomomis ligomis, hospiso. Užsienyje yra gausu puikių hospiso pavyzdžių, kurie yra pritaikyti specialiai vaikams, sergantiems onkologinėmis ligomis. Juose palatos yra panašesnės labiau nei į ligoninės palatas, o į miegamuosius jaukius kambarius, kurie pritaikyti ne tik ligonio būtinoms reikmėms, bet kad ir kartu galėtų apsistoti ir šeimos nariai. Todėl čia dėmesys yra skiriamas ne tik ligoniui, bet ir jo šeimai bei aplinkai, taip pat pats hospisas turi profilaktinę ir edukacinę funkciją, kad sumažintų stresą ligoniui bei jo artimiesiems.

Vaikų hospisuose išsidėsto ne tik svarbios sveikatos gydymo patalpos, bet randasi ir įvairių užsiėmimų, meno, muzikos terapijų, edukaciniai bei hidroterapijos kambariai, skirti ne tik gydyti, bet ir suteikti visapusiškas paskutiniuosius dienas. Taigi, čia suteikiama ne tik medicininė, bet ir teikiama dvasinė, psichologinė ir socialinė pagalba, taip pat vykdoma edukacinė ir terapinė veikla, tuo tarpu paliatyvioji slauga aprėpia tik medicininį gydymą.

Kadangi Lietuvoje neturime tokio hospiso analogo, pritaikyto sunkiai sergantiems vaikams, todėl ši tema yra aktuali, o problema aiški ir svarbi, tad verta yra kelti reikalingumo klausimą.

1 Schema

TERMINOLOGIJA

Tarp terminų "Hospice" ir "Paliatyvi pagalba" vienoje šalyse egzistuoja labai aiški riba, kitose šie žodžiai vartojami kaip sinonimai.

Paliatyvioji pagalba yra aktyvi, visapusiška paciento, sergančio nepagydoma liga, priežiūra. Svarbiausia yra numalšinti skausmą, kitus simptomus, spręsti socialines, psichologines ir dvasines problemas. Paliatyvioji pagalba yra tarpdisciplininė, ji apima pacientą, jo šeimos narius ir visą bendruomenę. Šia prasme paliatyvioji pagalba atitinka esminę pagalbos sąvoką – tenkina paciento poreikius, kai jis slaugomas namuose arba ligoninėje. Paliatyvioji pagalba teigia gyvenimą ir laiko mirimą normaliu procesu, ji nepagreitina ir neatitolina mirties. Ji siekia išsaugoti kiek įmanoma geresnę gyvenimo kokybę iki pat mirties. (EPPA apibrėžimas)

Pagalba paliatyviojoje ligoninėje (angl. hospice) yra orientuota į žmogų kaip visumą, stengiantis patenkinti visus jo poreikius: fizinius, emocinius, socialinius ir dvasinius. Namuose, dienos priežiūros centre ir paliatyviosios pagalbos ligoninėje (angl. hospice) pagalba teikiama žmonėms, pasiekusiems paskutinį gyvenimo etapą, ir jų artimiesiems. Personalas ir savanoriai dirba daugiadalykinėmis komandomis, kad suteiktų pagalbą atsižvelgdami į individualius poreikius ir žmogaus pageidavimus, siekia numalšinti skausmą, išsaugoti orumą, rimtį ir ramybę.

HOSPICE		PALIATYVI SLAUGA
Gydytojai, seselės, socialiniai darbuotojai, dvasininkas, savanoriai, terapeutai (muzikos, meno)	Dirbantis personalas	Gydytojai, seselės
Daugiausiai 6 mėn.	Gydymo trukmė	Neribota
Gydymas apribotas, nukreiptas į simptomų palengvinimą, tikslas yra ne gydyti ligą kuo ilgiau, o užtikrinti komfortą	Gydymas	Gydymas neribotas. Apima sunkų, skausmingą bei lengvesnį gydymus

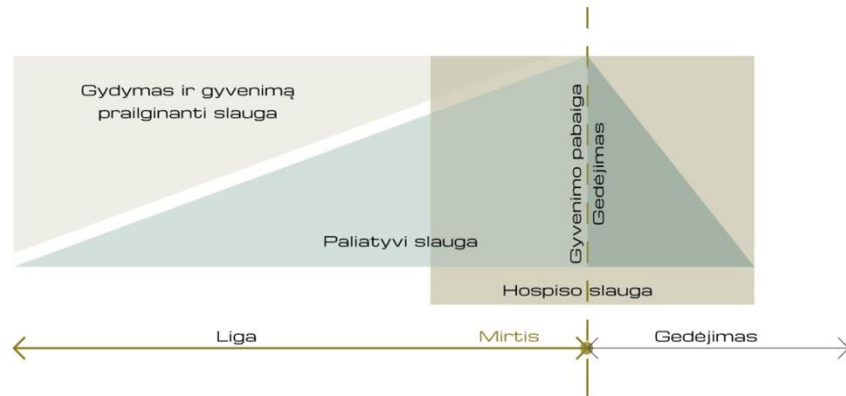
2 Schema. Hospisas ir paliatyvi slauga

FILOSOFIJA

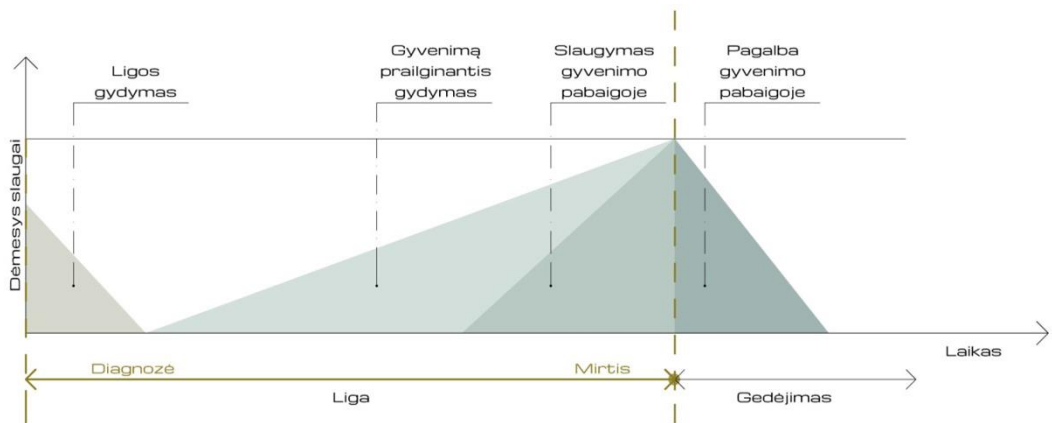
Nepaisant požiūrio į paliatyviąją pagalbą skirtumų įvairiose šalyse, literatūroje galima rasti keletą bendrų vertybių ir principų, kurie pripažįstami ir taikomi paliatyviosios pagalbos ligoninėse (angl. *hospice*) ir paliatyviosios pagalbos veikloje.

Visose Europos šalyse paliatyviosios pagalbos ekspertai vadovaujasi tomis pačiomis vertybėmis. Jie vertina paciento autonomiškumą ir orumą, kiekvienam pacientui pagalbą planuoja ir sprendimus priima individualiai, vadovaudamiesi holistiniu požiūriu.

- ◆ **AUTONOMIŠKUMAS.** Pacientas pats sprendžia ir priima sprendimus;
- ◆ **ORUMAS.** Turi būti sukurta tokia aplinka, kad pacientas galėtų jaustis ir elgtis oriai. Pagalba turi būti teikiama sąžiningai, jautriai. Jautri asmeninėms, kultūrinėms ir religinėms vertybėms, įsitikinimams ir praktikai;
- ◆ **TARPDALYKINIS IR TARPDISCIPLININIS POŽIŪRIS.** Tuomet suteikiama visapusė pagalba: fizinė, psichologinė, socialinė ir dvasinė;
- ◆ **PACIENTO IR SPECIALISTŲ SANTYKIS.** Santykiai kolegiški, akcentuojami pacientų resursai, galimybės, o ne vien problemos. Atsparumas- gebėjimas susitaikyti su liga;
- ◆ **GEDULAS IR GEDĖJIMAS.** Po paciento mirties šeimai turi būti prieinama tolimesnė pagalba visą gedėjimo laikotarpį;
- ◆ **GYVENIMO KOKYBĖ.** Kuo geresnės kokybės siekimas;
- ◆ **POŽIŪRIS Į GYVENIMĄ IR MIRTĮ.** Mirtis- normalus procesas. Pagalba nesistengia nei pagreitinti, nei atitolinti jos;
- ◆ **BENDRAVIMAS.** Komunikacija tarp paciento ir sveikatos specialistų ir artimųjų. Personalas turi sąžiningai ir išsamiai perteikti informaciją, bet kartu ir gerbti paciento ir šeimos viltį išgyventi;
- ◆ **VISUOMENĖS MOKYMAS.** Kad kartos mažiau bijotų mirties ir gedėjimo.

3 Schema. Hospisas ir paliatyvi slauga

4 Schema. Hospisas ir paliatyvi slauga

Tekstą paruošė Mamų mugės savanorė ir studentė Rūta Burokaitė
Remtasi architektūros bakalauro rašto darbu „Vienuolynas ir hospisas“